

BERGSTROM, Olof

Polit. ekon.
Utvandr.
Okat.

INBJUDNING

till

bildandet af svensk koloni

i

VESTRA FLORIDA

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

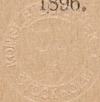

National Library
of Sweden

ÖSTERSUND

JÄMTLANDS TIDNINGS BOKTRYCKERI

1896.

BERGSTROM, Olof

Polit. ekon.
Utvaendr.
Okat.

INBJUDNING

till

bildandet af svensk koloni

i

VESTRA FLORIDA.

ÖSTERSUND

JÄMTLANDS TIDNINGS BOKTRYCKERI

1896.

c
ö
c
n
S
a

d
tr
e
2

lä
k

n
n
h
v
b
fj
oc
ej
st
tr
»
da
rä
et

na
oc
ra
ke
slu
är

Med Vestra Florida menas den landremsa som ligger utefter Mexikanska viken mellan Apalatchicolafloden och Alabama-gränsen. Landet är för det mesta betäckt af ännu orörda furuskogar med der och hvar öppna platser eller slätter samt utmed floderna och på lägre marker cypress, ceder, ek, bok, hickori och andra löfträd. Snart skall dock den djupa tystnaden i dessa urskogar afbrytas af ljudet från yxans hugg och sågarnes rassel. Svenska trävarumän ha redan låtit besigtiga och upptaxera fyrahundratusen acres (tunnland) och skogsdriftens början der är endast en kort tidsfråga.

Det stora **Louisville-** och **Nashville-jernvägskompani** inbjuder härmed hugade svenskar som söka ett hem i den nya världen, att i denna trakt anlägga en koloni. Platsen få de själfva utvälja på en sträcka af 150 engelska mil. De först kommande ega att välja platsen och köpa jorden för 2 dollars pr acre; derefter kostar jorden 5 dollars pr acre.

Som förut antydts är största delen af landet skogbeväxt och ingalunda lätt att odla, men när ett tunnland blifvit odladt så är det värdt något; man kan då beräkna en årlig afkastning af 500 till 1,500 dollars.

Man odlar der mäst frukter såsom päron flera slag, sådana som väga mer än ett skålpund stycket, som aldrig ännu varit synliga i den svenska marknaden. Persikor alla slag. Fikon äro mycket lätta att odla. Man behöfver endast skära en qvist af ett fikonträd, sticka ned den i jorden och den växer och bär frukt inom ett år. Satsuma-apelsinen som mer och mer tyckes bli allas favorit odlas med stor fördel i Vest Florida och bär frukt tredje eller fjärde året. Den söta, stora apelsinen (sådana komma aldrig till Sverige) kan också odlas der men ej med fördel. Den är ytterst ömtålig för köld och bär ej frukt förr än 10:de året. Japanska och Amerikanska plommon odlas med stor fördel och betalar sig väl. Vest Florida är vindruffornas hemland. Citroner odlas mycket och betalar sig bra. Öfverste W. D. Chipley säger: »Jorden här är framför allt trädgårdsjord och trädgårdsmästarens hjärta fröjdar sig vid odlandet af så vanliga saker som kål, bönor, ärtor, spenat, lök, rädisor, okra, äggplanter, betor, morötter, tomatoes, gurkor, meloner, potatis etc. etc.»

Sådan kan odlas året rundt.

En myckenhet andra frukter odlas, som ej äro kända i svenska marknaden. De flesta af fruktträden bära 1:sta, 2:dra och 3:dje året. Höstarne och vintrarne odlas jordgubbar, meloner och cantiloupes, sparris och andra rariteter för köket samt skeppas norrut till de stora städerna och betalas mycket högt. Redan till jul börja vi skeppa jordgubbar och fortsätta dermed till slutet af februari, under tiden taga hallonen vid, röda, hvita och svarta. De äro lika välkomna i marknaden den tiden af året och betalas lika högt.

Man odlar majs och hafre i Vestra Florida lika godt som i de nordligare staterna, men det betalar sig icke så bra som fruktodling. Hvete kan man också odla, men sådant betalar sig ännu mindre. Mjöl köpes i närmaste handelsbod mycket billigare än det kostar att odla hvete.

Ris odlas mycket och med god förtjenst. Risgryn är värdt dubbelt så mycket som hvete och man får dubbelt så mycket på en acre.

Kubansk tobak odlas af nästan alla landtbrukare i Vestra Florida, och somliga odla ingenting annat. Den säljes på Kuba och arbetad går den till Europa i form af Havannacigarer. Tobaken är lika god som den, som odlas på Kuba.

Sockerrör odlas mycket, är lätt att odla och gifver 26 gånger så mycket socker pr acre som betor. Är ej sockerbruk i närheten pressar man själf sockerröret och kokar sirap deraf. Man får utaf rör från en acre från 1,000 till 1,500 kannor sirap.

Många skapa en förmögenhet på recinolja, som numera i Amerika användes som vagnsmörja för alla finare åkdon. Recinoljeträdet är inhemskt i Vestra Florida. Man finner stora skogar deraf. De äro lätta att plantera och fordra ingen skötsel.

Svinafvel betalar sig utmärkt i Florida. Svinen springa vildt i skogarne och föda sig på växter och nötter. De fetas sedan med majs till slagtningen. Hvar och en måste ha sina svin märkta. Höst och vår samla alla grannarne in svinhjordarne för att märka sina smågrisar och taga ifrån dem, som äro passande att göda för marknaden.

Hästar och kreatur kosta ingenting att uppföda, ty de kunna vältra sig i det finaste bete året rundt.

Färafvel betalar sig också utmärkt, ty de föda sig också själfva hela året. Öfverste Chipley säger om färafveln i Vest Florida: »Det är det enda land, der fären kunna springa i kapp med hästen, föda sig själfva och sin egare med.»

Honung produceras i stor skala, och der fins bigårdar på ända till tiotusen bikupor, och dessa skattas två gånger om året. Bina få sin honung från ett träd som växer i stor myckenhet efter flodstränderna.

Vissa sorters nötter som växa i våra skogar äro mycket efterfrågade i marknaden och betinga högt pris, isynnerhet Pican.

All slags fisk fins i stor ymnighet i alla vattendrag och hafsvikar, och sjöbotten är full af de läckraste ostron. Den som tycker om fiske kommer till sitt paradiset i Vestra Florida. Tusentals rike män från Norden ligga der hela vintrarne, blott för nöjet att få fiska af hjertans lust.

Vilda djur och reptiler ha vi knappt något af i Vestra Florida, under-tecknad vistades i skogarne sistlidne höst under skogstaxeringen tillsammans med öfverste W. D. Chipley, grosshandlaren N. P. Petterson och bankkamrer S. Sahlin och vi öfverforo derunder ett område af mer än 400,000 tunnland. Alla otrefliga djur vi under den tiden sågo voro tre små ormar och en skonk (Pisskatt). Deremot sågo vi en hel del vilda kalkoner och andra matnyttiga foglar.

Med afseende på värmen och rägnmängden under de olika månaderna af året anføra vi härunder följande efter M. J. Wright J:r, observator vid Förenta staternas väderleksobservatorium.

Värmen under årets olika månader i Vest Florida är efter Celsius termometer följande: Januari 13 gr., Februari 14½, Mars 16, April 20, Maj 24,

Juni 27, Juli 28½, Aug. 28, Sept. 25, Okt. 21, Nov. 15, Dec. 14 grader — allt igenomsnitt pr månad.

Rägnfall under året är igenomsnitt, räknadt i tum och 10:delar som öljer: Januari 4,8, Febr. 3,9, Mars 5,6, April 3,6, Maj 3,4, Juni 5,9, Juli 6,7, Aug. 8,1, Sept. 5,2, Okt. 3,5, Nov. 4,4, Dec. 4,4 och pr år 59,9. De som känna till metersystemet kunna ju själfva räkna ut det i millimeter.

Rörande inbyggarnes hälsa säger öfverste W. D. Chipley: »Här är folket hälsosammare än på någon annan plats på hela jordklotet. Inga farliga sjukdomar känna vi till, ingen gulafeber, inga smittkoppor besöker någonsin denna ort. Vi hafva mycket litet bruk för läkare och de få som finnas här nödgas alltid förena något yrke med sin praktik för att kunna existera. Hettan är aldrig svår här. Någon gång kryper väl termometern upp till 32°, men det varar ej länge och vi ha alltid svala aftnar och nätter. Sådant som solsting är fullkomligt okänt här. Vinterklimatet är utmärkt här och termometern går sällan ned under 12 gr. (varmt) i skuggan.»

Vittnesbörd från farmare i Vestra Florida.

Farmaren L. W. Plank kom ifrån Nebraska till Vest Florida. Han säger: »Medan jag var i Nebraska sysselsatte jag mig med sädesodling och kreatursafvel. Här idkar jag sädes- och fruktodling med stor framgång. Jag har nu omkring 70 acres i frukt: päron, persikor, japanska plommon, vindrufrvor, fikon, pican, jordgubbar m. m. Vår frukt är mycket vacker, saftig och högeligen välsmakande. Vi odla nästan alla nordliga varieteter af persikor och sälja dem till högsta priser emedan vi komma först i marknaden. Vi få från 4 till 8 dollars pr buchel. Jag känner ingen plats i Amerika der den fattige kan komma sig före så fort och vinna en god bergning för sig och familj som här i Vest Florida.

Landet är billigt. På höglandet plantera vi fruktträd, på lågländet så vi majs, hafre, råg, millet, risgryn, sockerrör, tobak, bomull m. m. samt alla slags grönsaker, allt med ytterst liten kostnad. Vi hafva det utmärktaste klimat vinter och sommar. Fina källor, klart och godt vatten. Ett godt och helsosamt land. Inga cykloner, heta vindar, sand- eller andra ödeläggande stormar som förekomma i Kansas, Missouri, Dakota och Oklahoma. Jag känner till dessa stormar emedan jag bodt på Vesterns slätter i 30 år. Numera förundrar det mig högeligen att folk resa till dessa stater och taga sig land och på somliga ställen betala fabulösa priser därför, då här fins millioner acres land som fås ytterst billigt och på goda betalningsvilkor.»

Windsor och Lanz har en fruktfarm nära De Funiak Springs, »Rose Hill» kallad. De säga: »Vår trädgård består af omkring 3,000 träd. Deraf äro 1,300 Elberta Persikor, fyra år gamla. Resten består af Le Conte päron- och plommonträd. Detta år (1894) buro persikoträden till sin fulla kapacitet och vi skördade af dem 2,000 lådor*) och sålde dem för ett nettopris af 5,000 dollars. De finaste persikor som någon kan vilja se eller smaka. De skepades härifrån den 4 Juli.»

Herr J. Astleford skrifver hösten 1895:

»På våren 1891 planterade jag 3,000 persikoträd och våren 1892 2,000. Båda planteringarne har haft en ovanligt snabb och kraftig växt. Den första planteringen har allaredan gifvit mig två fulla skördar och den senare en full skörd. Träden planterades med 16 fots mellanrum. Nu betäcka de all mark. Detta år har jag skördat 10,000 lådor persikor, och likväl måste jag plocka af nära hälften af karten på det icke träden skulle brytas ned.»

Herr G. H. Hallowell hade varit farmare i Nordstaterna i 36 år, då han beslöt sig för att söka ett mildare klimat, ty hans helsa var bruten tillfölje af det hårda arbetet i ett hårdt klimat. På våren 1885 kom han till De Funiak Springs sjuk och nästan medellös. Han säger bland annat: »Jag köpte 10 acres jord, betalade hälften kontant, för andra hälften gaf jag in-teckning i jorden. Så røjde jag bort skogen och inhägnade min jord. Min hälsa var nu så mycket bättre att jag kunde arbeta den mästa tiden, och med tillhjälp af en häst jag hade med mig kunde jag förtjäna nog pengar för att uppehålla min familj och efter 18 månader lösa min in-teckning och börja plantera en trädgård. Resultatet deraf öfverträffade mina mest sang-vina förväntningar. Jag kan ärligt säga att jag ej tror, att det fins ett land, hvarest sol och jord i förening kunna frambringa så delikata frukter som här. Detta är säkert persikornas hemland. Jag planterade Elberta persikor den 17 Dec. och nästföljande Juli plockade jag frukt af samma träd och sålde den för 9 dollars pr bushel. Vindrufvor gå lika bra, och hvad vegetabilier be-träffar så odla vi de finaste och odla dem året rundt. Jag är öfvertygad om att detta är det bästa landet för en fattig man. I detta County ha vi godt umgänge, goda kyrkor och skolor och — lägg det på minnet — icke en enda krog.»

I »American Cyclopedia» heter det om Florida bland annat:

»Värmen och klimatets fuktighet gör att äfven dålig jord frambringar en ovanligt mångfaldig rik och luxuös vegetation. Bland de produkter som med fördel kan odlas i Florida äro: Kaffe**), Cocoa, sockerrör, bomull, tobak, risgryn, Indigo, Arrowrot, Sisalhampa, New Zeland lin, apelsiner, citroner, limes, bananos, ananos, oliver, vindrufvor, päron, persikor, japanska och alla slag af plommon, fikon m. m., m. m. Dessutom växer nästan alla sädesslag som odlas i Nordstaterna. Alla bärsorter, grönsaker för köket och rotfrukter växer i otrolig myckenhet.

Det växer under den torraste tid af året, ty det faller alltid daggi stor

*) Crates är återgifvet med lådor. I en crate torde gå två tunnor.

**) Odlas i södra Florida.

ymnighet. Slätterna såväl som skogstrakterna äro ypperliga betesmarker året rundt. Alla hafsvikar äro fulla af all slags fisk, ostron och skjöldpaddor och floderna och strömmarne stimma af färskvattensfisk. I många vikar efter kusten finnes tvättsvamp. Bland mineralier fins ametist, turkos, lapis lazuli, Ochra, kol- och rik jernmalm.

Floridas klimat är ett af de finaste och helsosammaste i verlden. Det har länge varit en tillflyktsort för invalider och sjuklingar, isynnehet för bröstsjuka och oaktadt en sådan mängd lungsotspatienter resa till Florida äro der antalet dödsfall mindre af denna sjukdom än i någon annan stat inom unionen.»

Ofvanstående är ingen puff. Det är utdrag ur ett arbete som beskriver alla länder i verlden fullkomligt opartiskt.

Sistlidne höst under min vistelse i Vest Florida i sällskap med bankkamrer S. Sahlin och grossh. N. P. Pettersson från Östersund besökte vi G. A. Danbys farm. Efter att ha tagit farmen i betraktande frågade kamrer Sahlin om han kunde lemna honom en uppgift på hvad den afkastade. Som svar lemnade Danby honom ett litet tryckt blad, hvilket vi sedermera funno ordagrant aftryckt i »American Agriculturist» och är af följande innehåll:

»Omkring åtta år sedan kom jag hit till Vest Florida för min hälsa, och efter att hafva vistats ett år här fann jag min hälsa så mycket förbättrad att jag beslöt att stanna och bryta mig en farm i furuskogen. Resultatet är att jag har 82 tunnland uppbrukat och under odling tillika med en myckenhet fruktträd som börja afkasta sig, såsom päron, persikor, vindrufvor och pecan.

Troende på god väl arbetad jord och odlandet af en mångfald af produkter har jag borttröjt stubbarne med ganska ringa kostnad genom att gräfvat bort jorden omkring dem och bränna upp dem, hvilket gör att jag kan begagna bättre åkerbruksredskap. Jag plöjer jorden djupt med en stor två hästars plog, plöjer ned majs- och bomullstjälkar, tillika med de olika grässlåg som tjockt betäcka marken efter skörden. Denna nedplöjning är efter år finner jag gödslar jorden betydligt så att jag om några år fått ända till 6 dubbel skörd. Jag begagnar stora hästar eller mulåsnor som kunna göra ett godt arbete. För hvarje år söker jag plöja litet djupare och gagnar något artificeella gödningsämnen tillika med stall- och annan gödsel jag kan finna i närheten. Att ha färdigt plöjt den 1 Februari är hemligheten af framgångsfullt jordbruk i södern. Det ger icke blott god tid för sådden, utan ock att det tyngsta arbetet göres under den svalare årstiden och gifver sysselsättning åt män och hästar året om; så har det ock det goda med sig att man kan göra mera arbete med färre hästar samt tillräckligt tid att göra ett godt arbete.

Genom att följa denna plan har jag skördat 1,200 buskel majs, 6 jernvägsvagnslaster meloner, 300 bushel risgryn, 600 bushel söt potatis, 21 centner sirap, 1,500 kannor vin, 5 balar bomull, 20 tons hö och fourage, 150 bushel päron, 8 acres hafre, 2,500 pund fläsk tillika med tillräckligt fältarter till föda för mjölkkor och svin. Jag har gödt mina svin mäst med små meloner, ärter och sötpotatis med en obetydlig tillsats af majs. Vi ha öfverflöd på mjölk och smör hela året för familjens behof och en så god köksträdgård som någon kan önska att se.

Vi hafva alla slags konserver såsom päron, vindrufvor, bärsorter, persikor, ohra och tomatoes som är behöfligt för bordet året om. Nästa år börja

mina unga fruktträd och vinrankor att bära frukt, så jag väntar få sälja tusentals bushel af frukt. Med behagliga framtidsutsikter, den ypperliga hälsa och aptit som både jag och min familj åtnjuta, är jag tillfredsstäld med min erfarenhet att drifva jordbruk här i södern.»

Det fins ingen stat som erbjuder så många fördelar för nybyggaren. Inom hvarje township fins 640 acres jord som säljes till förmån för skolkassan och staten har skolor öfveralt eller inrättar sådana hvarhelst de behövas med fri och lika undervisning för alla och har ett utmärkt universitet, till hvilket alla utan åtskilnad ega fritt tillträde och undervisning.

Resan till Pensacala, största staden i denna del af Florida, kostar 146 kronor. Den kostar mer, men efter det vi träffa Kompaniets egna banor resa vi fritt.

Ett hundratal, mäst mindre jordbrukare inom södra Småland och Skåne komma att resa med. Vi anträda resan härifrån den 15 September. Den som vill åtnjuta fördelen af att komma först och välja först samt få förmånen af det billiga landtpriset bör göra sig färdig till den tiden. Vi råda dock ingen att resa som ej har tusen kronor utom sin biljett så framt han ej är handtverkare. Af sådana behöfva vi snickare, timmermän, korgmakare, jalusimakare, båtbyggare samt en å två smeder. Jag har alltid haft lycka med mina kolonier. Det har kommit därutaf att jag gjort goda val af land. Denna gång böra vi göra ett godt val, då vi hafva så mycket att välja på. Jag önskar att detta företag må bli kronan på min lifsgärning som kolonisatör!

Vid framkomsten är föranstaltat om bostäder för qvinnor och barn medan männen söka plats för kolonien samt bygga sig hus. Virke har man på egen mark och bör bygga där skogen står tätast. Bräder och takspån är billig och fraktas fritt på järnvägen för denna förstling af kolonien.

Alla förfrågningar adresseras till undertecknad, adr. Jämtlands Tidning, Östersund eller till pastor E. Lundin, Hessleholm.

Högaktningsfullt

Olof Bergström.